

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل دروس
دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده

گروه علوم انسانی

مصوب هیاتمد و مشاورین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی وزارت علوم .

تحقیقات و فناوری مورخ ۱۳۸۸/۲/۵

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده

کمیته تخصصی: میان رشته ای

گروه: علوم انسانی

گرایش:

رشته: حقوق خانواده

کدرشته:

دوره: کارشناسی ارشد

شورای برنامه ریزی آموزش عالی در هفتصد و شانزدهمین جلسه مورخ ۸۸/۲/۵ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۸۸/۲/۵ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره هفتصد و شانزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی
مورخ ۸۸/۲/۵ درخصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده که از طرف
گروه پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب به مدت پنج سال قابل اجرا است. و پس
از آن نیازمند بازنگری است

رای صادره هفتصد و شانزدهمین جلسه شورای برنامه ریزی آموزش عالی مورخ
۸۸/۲/۵ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد حقوق خانواده صحیح است و
به مورد اجرا گذاشته شود.

~~محمد مهدی زاهدی~~
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رجبعلی جزرونی
دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

بأسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد (ناپیوسته) حقوق خانواده

فصل اول : کلیات

۱- پیش گفتار

۱-۱- وضع موجود

در شرایط کنونی اطلاعات و دانش قضایی قضات، با مدرک دانشگاهی، دادگستری جمهوری اسلامی ایران در باره حقوق خانواده به طور مستقیم به، آموخته های آنان، از ۲ واحد درس حقوق مدنی (حقوق خانواده) در سطح کارشناسی محدود می گردد.

پاره ای از اطلاعات مرتبط با حقوق خانواده نیز به طور غیر مستقیم در دو درس حقوق مدنی^۱ و ۸ و ۱ (در مجموع به ارزش ۳ واحد) در این دوره دانشگاهی ارایه می گردد.

قضات با مدرک حوزوی نیز هماهنگ با سطح مطالعات حوزوی خود کتاب نکاح و طلاق، ارث و وصایا را فرا می گیرند و در امور حسبی، آیین دادرسی و موضوعات جدید و حادث، به طور معمول آموزش رسمی نمی بینند.

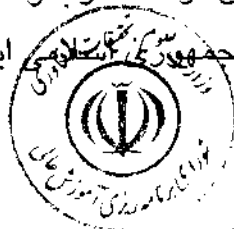
در برنامه ی درسی هیچ یک از دوره های کارشناسی ارشد و دکتری کشور درس های مرتبط با حقوق خانواده تدریس نمی شود و قضات شاغل در دادگاه های خانواده دوره خاصی را در این باره نمی گذرانند و آیین ویژه ای را برای دادرسی در امور خانواده فرا نمی گیرند.

بنابراین سطح دانش قضایی دادرسان دادگستری بطور عموم؛ و همچنین قضات ویژه خانواده؛ جز در موارد اندک و نادر؛ برای پرداختن به امور خانواده و دادرسی در این حوزه خطیرکافی نیست و تا وضع مطلوب بسیار فاصله دارد.

در کشورهای دیگر نیز با توجه به تنزل ارزش خانواده آموزش های تخصصی قابل قبولی در باره حقوق خانواده وجود ندارد. به علاوه با توجه به تفاوت بنیادی فرهنگ غرب و شرق در زمینه خانواده با فرهنگ اسلامی تجربه حقوقی آن کشورها در این باره در جمهوری اسلامی ایران قابل اجرا نیست. کشورهای اسلامی نیز وضع چندان مطلوبی ندارند.

۱-۲- وضع مطلوب

با توجه به اهمیت خانواده در حقوق اسلام و نیز جایگاه رفیع آن در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران^۲ برای اولین بار جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه اسلامی و رفع نیازهای قوه قضاییه و تربیت

۱- در درس حقوق مدنی ۸ دوره ی کارشناسی دانشگاه ها حق شفعه نیز تدریس می شود که ارتباط مستقیمی با حقوق خانواده ندارد.

قضات متخصص و ماهری برای رسیدگی به پرونده های خانواده رشته جدیدی را با نام حقوق خانواده تصویب و دایر می شود.

قاضی مطلوب در چشم انداز برنامه های آموزشی کسی است که آموزش های این دوره را بگذراند و فلسفه ی خانواده ، و آموزه های قرآنی و فقهی مربوط به زوجیت را بداند، در امور مربوط به حقوق خانواده (مانند نکاح ، طلاق،فسخ نکاح و تربیت اولاد) آگاه و اطلاعات درستی از موضوع^۱ و حکم داشته باشد. تابع عرف های کج ، شخصی، بی پایه و خرافاتی نباشد و به اطلاعات سطحی بسنده نکند و آموزه های خود را در باره تمام مراجعان بطور یکنواخت؛ بدون تبعیض و با در نظر گرفتن فرهنگ و عرف های مجاز آنان؛ اجرا نماید و به فرهنگ متنوع اسلامی ایران آگاه باشد.

۲- مشخصات کلی دوره کارشناسی ارشد (ناپیوسته)

الف - مقدمه :

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد (ناپیوسته) حقوق خانواده در راستای ارتقای سطح علمی و راهبردی دانشجویان و تخصصی شدن امور، با رعایت قوانین ومقررات آموزش عالی؛ وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری به شرح زیر تنظیم می گردد.

ب-تعریف :

گروهی از مقررات الزام آور دارای ضمانت اجرای مرتبط با خانواده، که به شکل سازمانی نیز با هم در ارتباطند، برای نیل به آرمان های اسلامی حقوق خانواده نام دارد.

ج - هدف :

هدف این دوره تربیت قاضی ماهر و متخصص در امور خانواده است؛ به گونه ای که جایگاه رفیع خانواده در حقوق اسلام و قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران را بشناسد، به موضوعات جدید و حادث آشنا باشد و مقررات لازم را در این باره بداند تا بتواند به پرونده های مربوط به اختلافات خانوادگی (مانند اختلافات ناشی از ازدواج دائم و موقت ، انحلال نکاح، نسب ، ارث و وصیت) به طور

^۱ اصل دهم قانون اساسی در این باره مقرر می دارد : « از آن جا که خانواده واحد بنیادی جامعه اسلامی است ، همه ی قوانین ومقررات و برنامه ریزی های مربوط باید در جهت آسان کردن تشکیل خانواده ، پاسداری از قداست آن و استواری روابط خانوادگی بر پایه حقوق و اخلاق اسلامی باشد .
۲- در شرایط کنونی موضوعات جدیدی مانند شبیه سازی، درمان نا باروری با استفاده از گامت و جنین دیگری و پیوند اعضای کسانی که به سرگ مغزی مبتلا شده اند در حوزه ی دانش پزشکی مطرح است که قاضی خانواده بدون آموزش رسمی و اطلاع دقیق از این فنون نمی تواند به اطلاعات روز نامه ای بسنده کند و به استناد درک ناقص خود حکم دهد. بنابراین درس های متناسب با این موضوعات نیز در برنامه ی تحصیلی کارشناسی ارشد حقوق خانواده گنجانده شده است.

شایسته رسیدگی نماید. همچنین، با اجرای یک دوره به صورت موفق، پذیرش دانشجویان دیگر کشورها با اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح امکان پذیر خواهد بود.

د-طول دوره :

دوره کارشناسی ارشد (ناپیوسته) حقوق خانواده (بدون احتساب یک نیمسال تحصیلی به منظور گذراندن دروس کمبود و پیش نیاز عمومی و با احتساب زمان تهیه و دفاع از پایان نامه) شامل چهار نیمسال تحصیلی است و تا شش نیمسال تحصیلی قابل تمدید است.

ه- شرایط ورود به دوره :

۱- داشتن مدرک کارشناسی حقوق قضایی با میانگین نمرات ۱۵ به بالا و حداقل نمره ۱۵ از درس اشخاص و محجورین، مدنی ۵، مدنی، فقه و اصول با سابقه قضایی ۵ سال.

تبصره: ۵۰ درصد پذیرفته شدگان هر دوره باید از بین داوطلبان آزاد باشد. داشتن سابقه قضایی برای این پذیرفته شدگان لازم نیست ولی باید تعهد بدهند که ۵ سال بیشتر از دو برابر مدت تحصیل، در صورت نیاز قوه قضاییه، در دادگستری جمهوری اسلامی ایران خدمت نمایند.

۲- داشتن مدرک حوزوی سطح معادل کارشناسی با گرایش فقه و اصول و داشتن ۵ سال سابقه کار در دادگاه خانواده برای این گروه از داوطلبان.

تبصره: شرکت دارندگان مدرک معادل کارشناسی حوزوی با گرایش فقه و اصول در امتحان ورودی آزاد است. این گروه از داوطلبان باید پس از قبولی تمام درس های پیش نیاز را بگذرانند و تعهد مذکور در تبصره ی بند ۱ را بدهند.

۳- سپردن تعهد خدمت در هر جایی که قوه قضاییه صلاح بداند به اندازه دو برابر مدت تحصیل؛
۴- پذیرفته شدن در امتحان ورودی.

۵- داشتن حداقل ۲۵ سال و حداکثر ۵۰ سال تمام شمسی؛

۶- داشتن توانایی های ویژه شخصیتی، جسمی با تشخیص مراجع ذی صلاح.

تبصره - مقصود از مراجع ذی صلاح در امور جسمی پزشک قانونی است که با دادن آزمایش های ویژه؛ سلامت جسمی داوطلب را احراز می کند. سلامت روانی و شخصیتی نیز با ارجاع به روانپزشک احراز می شود.

و- واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای درسی رشته حقوق خانواده ۳۲ واحد به شرح ذیل است:

۱. دروس اختصاصی (متشکل از ۲۲ واحد الزامی و ۶ واحد اختیاری) در مجموع به ارزش ۲۸ واحد (مندرج در جدول ۳ و ۴).

۲. پایان نامه به ارزش ۴ واحد دانشگاهی است که مطابق مقررات مربوط به کارشناسی ارشد دانشگاه‌های دولتی ارائه می‌گردد.

تبصره ۱: دروس پیش نیاز عمومی (جدول شماره ۱) که به تشخیص گروه آموزشی قبل از دروس الزامی به دانشجویان ارائه می‌گردد.

تبصره ۲: دروس جبرانی (جدول شماره ۲) بر اساس مقررات حداکثر تا ۲۴ واحد به تناسب رشته تحصیلی مقطع کارشناسی دانشجوی پذیرفته شده به تشخیص گروه آموزشی خانواده ارائه می‌گردد. گذراندن این دروس برای دانشجویان الزامی است.

فصل دوم - برنامه درسی

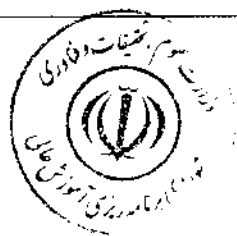
۱- فهرست جدول درس ها

شماره جدول	نام جدول
۱	جدول مواد امتحانی و ضرایب آن ها
۲	جدول دروس پیش نیاز عمومی
۳	جدول دروس جبرانی
۴	جدول دروس الزامی
۵	جدول دروس اختیاری

جدول شماره (۱) مواد امتحان ورودی و ضرایب آن ها

شماره	نام درس	ضریب
۱	زبان تخصصی	۲
۲	متون حقوقی	۲
۳	متون فقه	۴
۴	حقوق خانواده	۴
۵	حقوق قراردادها	۴
۶	حقوق مدنی (مشمول بر اشخاص، ارث، وصیت و قرابت)	۲

جدول شماره (۲) دروس پیش نیاز عمومی

کد درس	نام درس	واحد	ساعات		جمع	پیش نیاز
			نظری	عملی		
۱	روش تحقیق	۲	۲۲		۲۲	
۲	منطق	۲	۲۲		۲۲	
۳	معارف اسلامی	۲	۲۲		۳۴	
۴	جمع کل واحدها و ساعات دروس پیش نیاز عمومی	۶	۹۶		۹۶	

جدول شماره (۳) دروس جبرانی

پیش نیاز	جمع	ساعات		واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری			
	۱۶		۱۶	۱	حقوق مدنی (۱)	۱
	۴۸		۴۸	۲	حقوق مدنی (۲)	۲
	۴۸		۴۸	۳	حقوق مدنی (۵)	۳
	۴۸		۴۸	۳	حقوق مدنی (۸)	۴
	۳۲		۳۲	۲	متون فقه (۱) (نکاح و انحلال آن)	۴
	۳۲		۳۲	۲	متون فقه (۲) (ارث، وصیت و حجر)	۵
	۱۶		۱۶	۱	آیات الاحکام	۶
	۳۲		۳۲	۲	آیین دادرسی مدنی (۲)	۷
	۳۲		۳۲	۲	متون حقوقی (۱)	۸
	۳۲		۳۲	۲	متون حقوقی (۲)	۹
	۳۲		۳۲	۲	حقوق بین الملل خصوصی (۱)	۱۰
	۱۶		۱۶	۱	بزهکاری اطفال (۱)	۱۱
	۴۸		۴۸	۳	حقوق جزای عمومی (۱)	۱۲
	۴۸		۴۸	۳	حقوق جزای عمومی (۲)	۱۳
	۴۸		۴۸	۳	حقوق جزای اختصاصی (۱)	۱۴
	۵۲۸		۵۲۸	۲۳	جمع کل واحدها و ساعات دروس جبرانی	۱۵

جدول شماره (۴) دروس الزامی

کد درس	نام درس	واحد	ساعات		جمع	پیش نیاز
			نظری	عملی		
۱	عقد نکاح (۱) حقوق و تکالیف قانونی و قراردادی زوجین	۲	۲۲		۲۲	ندارد
۲	عقد نکاح (۲) شروط ضمن عقد	۱	۱۶		۱۶	عقد نکاح (۱)
۳	انحلال نکاح	۲	۲۲		۲۲	عقد نکاح (۲)
۴	اسباب قرابت	۲	۲۲		۲۲	ندارد
۵	حقوق والدین و فرزندان	۲	۲۲		۲۲	ندارد
۶	آیین دادرسی دعاوی خانواده	۱	۱۶		۱۶	عقد نکاح (۱) و (۲)
۷	امور حسبی	۱	۱۶		۱۶	ندارد
۸	ارث و وصیت	۱	۱۶		۱۶	ندارد
۹	حقوق جزای خانواده	۲	۲۲		۲۲	ندارد
۱۰	متون حقوقی	۱	۱۶		۱۶	ندارد
۱۱	فقه تطبیقی (۱) عقد نکاح	۲	۲۲		۲۲	نکاح او ۲ و اصول
۱۲	فقه تطبیقی (۲) انحلال نکاح	۱	۱۶		۱۶	فقه تطبیقی (۱)
۱۳	اصول فقه	۲	۲۲		۲۲	ندارد
۱۴	سمینار	۱	۱۶	۱۶	۱۶	ندارد
۱۵	تحلیل آراء قضایی	۱	۱۶	۱۶	۱۶	ندارد
۱۶	پایان نامه	۴	۶۴	۶۴	۶۴	
۱۷	جمع واحدها و ساعات دروس الزامی و پایان نامه	۲۶	۳۲۰	۹۶	۴۱۶	

جدول شماره (۵) دروس اختیاری

پیش نیاز	جمع	ساعات		واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری			
	۱۶		۱۶	۱	حقوق خویشاوندان	۱
	۱۶		۱۶	۱	حقوق تطبیقی خانواده (نکاح و انحلال آن)	۲
	۱۶		۱۶	۱	مبانی نظری تحکیم خانواده	۳
	۱۶		۱۶	۱	مقررات بین المللی حقوق خانواده	۴
	۱۶		۱۶	۱	مددکاری و مشاوره خانواده	۵
	۱۶		۱۶	۱	مبانی حقوق خانواده در کتاب و سنت	۶
	۱۶		۱۶	۱	روان شناسی خانواده	۷
	۱۶		۱۶	۱	اخلاق خانواده	۸
	۱۶		۱۶	۱	جرایم و کودکان	۹
	۱۶		۱۶	۱	حقوق کودک	۱۰
	۱۶		۱۶	۱	حقوق زن	۱۱
	۱۶		۱۶	۱	احوال شخصیه	۱۲
	۱۶		۱۶	۱	جامعه شناسی خانواده	۱۳
	۱۶		۱۶	۱	تحولات پزشکی و خانواده	۱۴
	۱۶		۱۶	۱	تابعیت اعضای خانواده	۱۵
	۲۴۰		۲۴۰	۱۵	مجموع واحدها و ساعات دروس اختیاری	۱۶

۳- شرح دروس الزامی

نام درس: عقد نکاح (۱): حقوق و تکالیف قانونی و قراردادی زوجین

تعداد واحد: ۲ (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت کافی و افزودن بر قدرت استنباط دانشجویان با تجزیه و تحلیل شرح درس عقد نکاح ۱، بویژه عنوان هایی که در سال های اخیر چالش های جدی در خانواده ایجاد کرده است.

استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: عقد نکاح دایم

- حقوق و تکالیف قانونی زوجین در عقد دایم

- حقوق و تکالیف قراردادی زوجین در عقد دایم

فصل دوم: عقد نکاح منقطع

- حقوق و تکالیف قانونی زوجین در عقد منقطع

- حقوق و تکالیف قراردادی زوجین در عقد منقطع

منابع درس:

۱- کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، خانواده، جلد اول، شرکت انتشار با همکاری بهمن برنا، ۱۳۸۰.

۲- محقق داماد، سید مصطفی، حقوق خانواده، نکاح و انحلال آن، نشر علوم اسلامی، ۱۳۶۸.

۳- امامی، سید حسن، حقوق مدنی، جلد پنجم، کتاب فروشی اسلامیه، ۱۳۵۷.

نام درس : عقد نکاح (۲) شروط ضمن عقد

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقد نکاح ۱

هدف درس: ایجاد مهارت کافی در دانشجویان با تجزیه و تحلیل شرح درس عقد نکاح ۲؛ بویژه عنوان هایی که در سال های اخیر چالش های جدی در خانواده ایجاد کرده است. استاد می تواند با در نظر گرفتن نیازهای جدید جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس :

فصل نخست: شروط به نفع زوج

- شروط مالی

- شروط غیر مالی

فصل دوم: شروط به نفع زوجه

- شروط مالی

- شروط غیر مالی

فصل سوم: شروط ضمنی و بنایی

- شروط ضمنی

- شروط بنایی

فصل چهارم: شروط مندرج در عقد نامه های کنونی

- نقد شروط

- اختیار دو طرف در حذف شروط یا افزودن بر آنها

منابع درس:

۱- جمعی از نویسندگان، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۸۴.

۲- مهر پور، حسین، مباحثی از حقوق زن، انتشارات اطلاعات، ۱۳۷۹.

نام درس: انحلال نکاح

تعداد واحد: ۲ (۲۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقد نکاح ۲

هدف درس: ایجاد مهارت کافی در دانشجویان با تجزیه و تحلیل شرح درس انحلال نکاح و طرح موضوعات جدید و اختلافی بویژه عنوان هایی که در سال های اخیر چالش های جدی در خانواده ایجاد کرده است. استاد می تواند با در نظر گرفتن تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: طلاق

- طلاق زوج

- طلاق به درخواست زوجه

فصل دوم: فسخ نکاح

- موارد فسخ

- آثار فسخ

فصل سوم: انفساخ نکاح

- موجبات و موارد انفساخ

- آثار انفساخ

فصل چهارم: انحلال نکاح منقطع

- موجبات و موارد

- آثار

منابع درس:

۱- محقق داماد، سید مصطفی، حقوق خانواده، نکاح و انحلال آن، نشر علوم اسلامی، ۱۳۶۸.

۲- جمعی از نویسندگان، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۸۴.

نام درس: اسباب قرابت

تعداد واحد: ۲ (۲۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت در دانشجو و تقویت قوه استنباط او در مباحث نوین قرابت و طرح تحلیلی عنوان هایی که در سال های اخیر چالش های جدی در خانواده ایجاد کرده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: مفهوم خویشاوندی و موجبات آن

- نسب

- سبب

- رضاع

فصل دوم: امکان ایجاد قرابت به شیوه های جدید

- سرپرستی از کودکان بدون سرپرست

- اهدای گامت و جنین

- شبیه سازی

فصل سوم: امکان زوال قرابت

- زوال سبب

- اشتباه در وجود سبب

- تغییر عنوان قرابت (در اثر تغییر جنسیت)

منابع درس:

۱- جمعی از نویسندگان، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۸۴.

۲- کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، خانواده، جلد دوم، شرکت انتشار با همکاری بهمن برنا، ۱۳۷۵.

نام درس: حقوق والدین و فرزندان

تعداد واحد: ۲ (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت در دانشجویان و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل آنان در حقوق والدین و فرزندان است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: حقوق والدین

- حقوق مالی

- حقوق غیرمالی

فصل دوم: حقوق فرزندان

- حقوق مالی

- حقوق غیرمالی

منابع درس:

۱- صفایی، سید حسین و امامی، اسدالله، حقوق خانواده، جلد دوم، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۶.

۲- کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، خانواده، جلد دوم، شرکت انتشار با همکاری بهمن برنا، ۱۳۷۵.

۳- موسوی بجنوردی، سید محمد، اندیشه های حقوقی (۱)، حقوق خانواده، مجد، چاپ اول، ۱۳۸۶.

نام درس: آیین دادرسی دعاوی خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقد نکاح ۲۱

هدف درس: ایجاد مهارت کافی در دانشجویان و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل و رسیدگی آنان در دعاوی خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سرفصل درس:

فصل نخست: مرجع صالح

- دادسرا

- دادگاه

فصل دوم: قرار ها

- قرار های مقدماتی

- قرار های نهایی

فصل سوم: احکام

- احکام دادگاه های بدوی

- احکام دادگاه های تجدید نظر

فصل چهارم: اجرای احکام و قرار ها

- اصول و شکل اجرا

- موانع و مشکلات

فصل پنجم: فرجام خواهی

منابع درس:

۱- حبیبی تبار، جواد، گام به گام با حقوق خانواده، قم، نشر خرم، چاپ اول، ۱۳۸۰.

۲- ساسان نژاد، امیر هوشنگ و باقری، سعید، راهنمای طرح دعاوی خانواده، انتشارات فردوسی، چاپ اول، ۱۳۷۸.

نام درس: امور حسبی

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت کافی در دانشجویان با تجزیه و تحلیل شرح درس امور حسبی است استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: مفهوم و ماهیت

- تفکیک از امور ترافعی

- مصداق های قانونی

- مصداق های فقهی

فصل دوم: آیین دادرسی

- ارث

- وصیت

- غایب مفقود الاثر

- محجوران

منابع درس:

۱- شمس، عبدالله، آیین دادرسی مدنی (۳ جلد)، دراک، پاییز ۱۳۸۶.

۲- قاسم زاده، سید مرتضی، امور حسبی، ققنوس، چاپ اول، ۱۳۸۰.

۳- ساسان نژاد، امیر هوشنگ و باقری، سعید، راهنمای طرح دعاوی خانواده، انتشارات فردوسی، چاپ اول، ۱۳۷۸.

نام درس: ارث و وصیت

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: تقویت قوه استنباط دانشجو در تجزیه و تحلیل تحولات نوین ارث و وصیت است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: ارث

- ارث زوجه

- ارث کودکان ناشی از گامت و جنین اهدایی و کودکان شیبه سازی شده

فصل دوم: وصیت

- وصیت اشخاص بدون وارث

- اعتبار وصیت کودک و سفیه

منابع درس:

۱- محقق داماد، سید مصطفی، وصیت، نشر علوم اسلامی، ۱۳۶۸.

۲- جعفری لنگرودی، حقوق مدنی، محمد جعفر، وصیت، گنج دانش، ۱۳۴۳.

۳- کاتوزیان، ناصر، حقوق مدنی، ارث، شرکت انتشار با همکاری بهمن برنا، ۱۳۷۵.

۴- جعفری لنگرودی، محمد جعفر، ارث، ج ۱، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۵۷، ش ۷، ص ۲۲.

نام درس: حقوق جزای خانواده

تعداد واحد: ۲ (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجویان در حقوق جزای خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: جرم و کودک

- جرم علیه کودک

- دخالت کودکان در جرم ها

فصل دوم: جرم های زن و شوهر در خانواده

- جرم های شوهران

- جرم های زنان

- جرم مشترک زن و شوهر

فصل سوم: جرم اعضای دیگر خانواده (خانواده به معنای عام)

- جرم اجداد

- جرم دیگر خویشان نسبی و سببی

- جرم خدمتگزاران

منابع درس:

۱- میر محمد صادقی، حسین، حقوق جزای اختصاصی، جرایم علیه اشخاص، چاپ اول، میزان، ۱۳۸۶

۲- آقایی نیا، حسین، حقوق جزای اختصاصی، جرایم علیه اشخاص، میزان، ۱۳۸۶.

۳- سپهوند، امیرخان، جرایم علیه اشخاص، مجد، ۱۳۸۵.

۴- ژان پیرادل، حقوق کیفری تطبیقی، جلد اول، جرایم علیه اشخاص (آسیب های جسمی)، ترجمه و تحقیق مجید ادیب، میزان، چاپ اول، ۱۳۸۶.

نام درس: متون حقوقی

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه درک و تجزیه و تحلیل دانشجو در متون حقوقی مربوط به خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

Chapter1: Family and Marriage

- Legal consequences of Marriage
- Children
- Surrogacy and Adoption

Chapter2: Divorce

- Divorce Procedure
- Effects of Divorce

منابع درس:

- 1-Cretney S.M.; Masson J.M.& Bailey-Harris R.; Principles of family law ;Seventh Edition; London; Sweet&Maxwell;2003.
- 2-Bainham Andrew; Children-The Modern Law; Third Edition; Bristol; Family Law; 2005.
- 3-Brazier Margaret ;Susan Golombo & Alistair Campbell; Surrogacy Consultation document and questionnaire ;Review for the u k health ministers of current arrangements for payments and Regulation; 1998.
- 4- Standley Kate; Family Law; Third Edition: Palgrave Law Masters: 2001.

نام درس: فقه تطبیقی (۱): عقد نکاح

تعداد واحد: ۲ (۳۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقد نکاح ۱ و ۲ و اصول فقه

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در فقه تطبیقی خانواده (عقد نکاح) است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: عقد نکاح دائم

- تشکیل عقد

- شروط ضمن عقد

- آثار عقد

فصل دوم: نکاح منقطع

- تشکیل نکاح منقطع

- شروط نکاح منقطع

- آثار نکاح منقطع

منابع درس:

۱- مغنیه، محمد جواد، الفقه علی المذاهب الخمسه، بیروت، چاپ هفتم، کانون الثانی (ینایر)، ۱۴۰۲-ق: ۱۹۸۲م.

۲- الطوسی، ابی جعفر محمد بن الحسن بن علی، کتاب الخلاف، سه مجلد در یک جلد، قم، کاظمینی بروجردی، بی تا.

نام درس: فقه تطبیقی (۲): انحلال نکاح

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: فقه تطبیقی (۱)

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در فقه تطبیقی (۲): انحلال نکاح است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سرفصل درس:

فصل نخست: طلاق

- اجرای طلاق

- موارد طلاق زوجه

فصل دوم: فسخ

- موارد فسخ

- آثار فسخ

فصل سوم: انفساخ

- موارد انفساخ

- آثار

فصل چهارم: انحلال نکاح منقطع

- موارد انحلال

- آثار انحلال

منابع درس:

۱- مغنیه، محمد جواد، الفقه علی المذاهب الخمسه، بیروت، چاپ هفتم، کانون الثانی (ینایر)، ۱۴۰۲-ق: ۱۹۸۲ م.

۲- الزحیلی، وهبه، الفقه الاسلامی و ادلته، ج ۱۰، دمشق، دارالفکر و دارالفکر المعاصر، ۱۴۱۸-ق: ۱۹۹۷ م.

نام درس: اصول فقه

تعداد واحد: ۲ (۲۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو است که بتواند با استفاده از قواعد اصول فقه مسایل و موضوعات حقوق خانواده را تجزیه و تحلیل و احکام آن ها را استخراج نماید. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: مفاهیم

- اقسام

- کاربرد مفاهیم در حقوق خانواده

فصل دوم: اصول لفظی

- اقسام

- کاربرد اصول لفظی در حقوق خانواده

فصل سوم: اصول عملی

- اقسام

- کاربرد اصول عملی در حقوق خانواده

منابع درس:

۱- محقق داماد، سید مصطفی، اصول فقه، نشر علوم اسلامی، ۱۳۶۸.

۲- انصاری، شیخ مرتضی، فرآند الاصول (رسائل)، قم، انتشارات مصطفوی، ۱۳۷۴.

نام درس: سمینار

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: تحقیق در موضوعات نوین و آرایه‌ی آن در کلاس. موضوع سمینار با تأکید بر تحلیل آراء قضایی نیز قابل تعیین است.

سر فصل درس:

فصل نخست: تعیین عنوان های سمینار

- پیشنهاد عنوان ها

- جرح و تعدیل و تصویب

فصل دوم: آرایه سمینار

- آرایه مکتوب

- دفاع از سمینار در جمع دانشجویان

منابع درس:

۱- جزوه استاد.

۲- تحقیق دانشجویان.

نام درس: تحلیل آراء قضایی

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: تقویت دانشجو در تجزیه و تحلیل آراء قضایی و ارتقاء کیفیت تحلیل و انشای رأی در محاکم است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه قضایی عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: روش تحلیل آراء

- نظریه ها

- نمونه آراء

فصل دوم: تحلیل آراء به وسیله دانشجویان

- تحلیل کتبی

- تحلیل شفاهی به صورت دفاع از نظریه

منابع درس:

۱- کاتوزیان، ناصر، توجیه و نقد رویه قضایی، چاپ اول، تهران، نشر میزان، ۱۳۸۱، ص ۵۲.

۲- جزوه استاد.

۴- شرح دروس اختیاری

نام درس: حقوق خویشاوندان

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در حقوق خویشاوندان است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: حقوق خویشاوندان نسبی

- حقوق مالی

- حقوق غیر مالی

فصل دوم: حقوق خویشاوندان سببی

- حقوق مالی (زوج و زوجه)

- حقوق غیر مالی

نام درس: حقوق تطبیقی خانواده- نکاح و انحلال آن

تعداد واحد: ۲ (۲۲ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در حقوق تطبیقی خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سرفصل درس:

فصل نخست: نکاح

- تشکیل عقد (دایم و منقطع)

- شروط ضمن عقد

- آثار عقد

فصل دوم: انحلال نکاح

- طلاق

- فسخ نکاح

- انحلال نکاح منقطع

نام درس: مبانی نظری تحکیم خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در موضوعات و مسایل حقوق خانواده با استفاده از مبانی نظری تحکیم خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

- کتاب و سنت

- نظریه های فلسفی و عقل گرایانه

- نظریه های مادی و اقتصادی

نام درس: مقررات بین المللی حقوق خانواده

تعداد واحد: (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در موضوعات و مسایل حقوق خانواده با استفاده از مقررات بین المللی حقوق خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید

سرفصل درس:

فصل نخست: اسناد بین المللی

- اسناد سازمان ملل

- اسناد فرا منطقه ای

فصل دوم: کنوانسیون ها

- کنوانسیون حقوق کودک

- کنوانسیون حقوق زن

نام درس: مددکاری و مشاوره خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: توانمند کردن دانشجویان در ایجاد صلح و سازش بین زوجین و تحکیم بنیان خانواده با استفاده از مددکاری و مشاوره خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: مددکاری خانواده

- مفهوم مددکاری و اهداف آن

- فرضیه ها

- ارزش های اساسی مددکاری خانواده

- سرپرستی و روش های مختلف آن

- آثار و فواید مددکاری در خانواده

فصل دوم: مشاوره خانواده

- مفهوم مشاوره خانواده

- اهمیت و لزوم مشاوره خانواده

نام درس: مبانی حقوق خانواده در کتاب و سنت

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: ایجاد مهارت و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در موضوعات و مسایل حقوق خانواده با استفاده از مبانی حقوق خانواده در کتاب و سنت است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سرفصل درس:

فصل نخست: کتاب

- آیات حقوقی

- آیات اخلاقی

فصل دوم: سنت

- احادیث پیامبر (ص)

- احادیث دیگر معصومان (ع)

نام درس: روانشناسی خانواده

تعداد واحد: (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: توانمند کردن دانشجویان در ایجاد صلح و سازش بین زوجین و تحکیم بنیان خانواده با استفاده از روانشناسی خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

- تعریف، موضوع و فایده روانشناسی خانواده
- روش های بررسی و تحقیق فرضیه های روانشناسی خانواده
- مفهوم رشد (بدنی، عاطفی، عقلی، اخلاقی و مذهبی)
- تأثیر وراثت و محیط خانواده بر رشد فرزندان
- نظریه های جدید روانشناسی خانواده
- اصول روانشناسی خانواده

نام درس: اخلاق خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: توانمند کردن دانشجویان در ایجاد صلح و سازش بین زوجین و تحکیم بنیان خانواده با استفاده از اصول و قواعد اخلاق خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

- تعریف و مکاتب اخلاقی
- اصول اخلاق در خانواده
- اوصاف خانواده اخلاقی
- روش های تربیت اخلاقی
- آفات و موانع تربیت اخلاقی

نام درس: جرایم و کودکان

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

سر فصل درس:

هدف درس: اصلاح نگرش و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در بررسی موضوعات و مسایل مربوط به جرایم و کودکان است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

فصل نخست: جرایم علیه کودکان

- جرایم اعضای خانواده

- جرایم دیگران

فصل دوم: دخالت کودکان در جرایم

- مباشرت کودکان

- سبب سازی کودکان

- پیش گیری از دخالت کودکان در جرایم

- شیوه های علمی و منطقی نگهداری کودکان دخیل در جرم

نام درس: حقوق کودک

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: اصلاح نگرش و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در بررسی موضوعات و مسایل مربوط به حقوق کودک است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیاز های جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سرفصل درس:

فصل نخست: حقوق داخلی

- حقوق کودک در خانواده

- حقوق کودک در جامعه

فصل دوم: حقوق کودک در اسناد بین المللی

- اسناد سازمان ملل و حقوق بشر

- کنوانسیون های بین المللی

نام درس: حقوق زن

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: اصلاح نگرش و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در بررسی موضوعات و مسایل مربوط به حقوق زن است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: حقوق زن در خانواده

- حقوق مالی

- حقوق حقوق غیر مالی

فصل دوم: حقوق زن در جامعه

- حقوق فرهنگی و اجتماعی زن

- حقوق سیاسی و اقتصادی زن

- دیگر حقوق زن

نام درس: احوال شخصیه

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: ندارد

هدف درس: اصلاح نگرش و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در بررسی موضوعات و مسایل مربوط به احوال شخصیه است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید

سر فصل درس:

- تعریف احوال شخصیه
- تفکیک احوال شخصیه از احوال عینیه
- اصول و مصداق های احوال شخصیه
- احوال شخصیه ایرانیان مقیم خارج از کشور
- احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه
- احوال شخصیه خارجیان مقیم در ایران

نام درس: جامعه‌شناسی خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف درس: توانمند کردن دانشجویان در ایجاد صلح و سازش بین زوجین و تحکیم بنیان خانواده با استفاده از جامعه‌شناسی خانواده است. استاد می‌تواند با توجه به تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان‌های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

- مفهوم خانواده (انواع خانواده، خانوار)
- مکاتب مختلف جامعه‌شناسی و روش‌های مطالعه در جامعه‌شناسی خانواده
- عوامل پیدایش و تحکیم خانواده
- هنجارها و نا هنجاری‌های خانواده
- علل درهم گسیختگی و فروپاشی خانواده

نام درس: تحولات پزشکی و خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقد نکاح و ۲

هدف درس: اصلاح نگرش و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در بررسی موضوعات و مسایل حادثه مربوط به تحولات پزشکی مؤثر در حقوق خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادثه و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سر فصل درس:

فصل نخست: درمان ناباروری

- انتقال گامت و جنین

- اجاره رحم

فصل دوم: جراحی پلاستیک و درمان عیوب

- درمان عیوب زوج

- درمان عیوب زوجه

فصل سوم: تغییر جنسیت

- مفهوم

- آثار

فصل چهارم: شبیه سازی

- جواز شبیه سازی

- آثار شبیه سازی

نام درس: تابعیت اعضای خانواده

تعداد واحد: ۱ (۱۶ ساعت)

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: عقد نکاح و ۲

هدف درس: اصلاح نگرش و تقویت قوه استنباط و ارتقای کیفیت تجزیه و تحلیل دانشجو در بررسی موضوعات و مسایل مربوط به تابعیت اعضای خانواده است. استاد می تواند با توجه به تحولات حادث و نیازهای جامعه عنوان های دیگری را بر این سرفصل بیفزاید.

سرفصل درس:

فصل نخست: تابعیت زوج و زوجه

- تابعیت زوج

- تابعیت زوجه

فصل دوم: تابعیت فرزندان و دیگر خویشاوندان

- تابعیت فرزندان

- تابعیت دیگر خویشاوندان

